

Nathan Södersblom: Tal vid invigningen av Svenska Margareta kyrkan

Talare

Nathan Söderblom
Ärkebiskop

Datum

20 december 1925

Plats

Svenska Margareta kyrkan

Omständigheter

Nathan Söderbloms tal vid invigningen av Svenska Margareta kyrkan den 20 december 1925.

I. Helgat varde ditt namn. Helig, helig, helig är Herren Sebaot, ljöd först i vårt tempel, så hörde profeten seraferna ropa den ena till den andre, medan dörrtrösklarnas fästen darrade. Inför Gud den helige känna vi jordkryp, som våga nalkas honom och bygga en helgedom för Hans heliga närvaro, vår egen ohelighet. Inför honom, den rene, förnimma vi vår egen orenhet, och våra hjärtan sjunka i stoftet i förkrosselse och tillbedjan.

Allt från hedenhös hava människor undantagit vissa föremål, tilldragelser, platser, personer från det vanliga och räknat dem för heliga. Ty de väckte häpnad, de tedde sig såsom farliga varets sammanhangets vanliga slöja tyckes vara viken åt sidan, där har man anat eller skönjt undret, hemligheten, den övernaturliga och övermänskliga makten där bakom. Känns tecknet på människa är, att hon inför detta heliga känt och känner bävan och vördnad och eignar det en ovillkorlig underkastelse och lydning. Den människa, för vilken ingenting är heligt, har, hur duktig och framstående hon än månne vara, ännu icke höjt sig upp ur djurets till det mänskligas sfär.

För Israels profeter och psalmister uppenbarade sig Gud såsom den ende Helige. Andra makter sjönko undan i mörker. All helighet härflyter från Herren. Du skall icke missbruka Herrens, Din Guds namn. Ty han är fruktansvärd, ja, ensam fruktansvärd. Jesus sade: ”Jag säger eder, mina vänner: frukten icke för dem som väl kunna dräpa kroppen, men sedan icke hava makt att göra något mer. Jag vill lära eder vem I skolen frukta: frukten honom som har makt att, sedan han har dräpt, också kasta i Gehenna. Ja jag säger eder: Honom skolen I frukta.”

Det ligger också fruktan och bävan, frygt och baeven, i bönen med vilken Jesus börjar Fader Vår: ”Helgat varde ditt namn”. Den överstämmer med den gamla judiska bönen: ”Förhärligat och helgat varde hans stora namn i världen”.

II. Inte för intet börjar Jesus Fader Vår med denna bön. Ty säg mig, varför finnas vi här på jorden? Vilken är människans uppgift? Om vi icke nöja oss med en tillvaro i ett blint natursammanhang. Många svar hava givits. Människan skall utveckla sina förmögenheter. Hon skall hjälpa sina medmänniskor. Hon skall ingå i samhället. Såvitt jag ser, finns för en närmare eftertanke ingen annan fullt människovärdig och följdriktigt genomförbar förklaring än denna. Vår mänskliga uppgift är att helga Guds namn, att leva till Guds ära, vilket kan ske endast i den kärlek som giver helt ut sig själv i tjänst åt bröderna. Liksom tröskeln till det mänskliga betecknas av vördnaden inför det heliga, så består också människans uppgift i att ära och förhärliga den Helige. Gustaf II Adolfs bön, om jag ändrar ett ord för att göra den allmängiltig så lyder den: ”Herre, hjälp mig att idag leva till Ditt heliga namns ära”.

III. Det heliga injagar icke endast skräck. Det har av ålder en annan egenskap. Det drager människan till sig. Ty det heliga är i sitt skrämmande mysterium samtidigt det enda som kan giva livet verkligt värde. Dessa två känslor kunna icke skiljas. Denna tvåstämda mäktiga samklang i hjärtat av bävan och hängivenhet kan icke sönderdelas. Då mände skräcken kvarstå, eller en slags förtrolighet finnes med det övernaturliga, men religionen är borta.

Gud förkrossar själen med sitt heliga majestät. Men vi kunna icke leva utan den Helige. Kristus är strängare än någon annan i sin rena fullkomlighet. Men han är också barmhärtigare än någon annan i sin självoffrande och frälsande kärlek. Han är Guds Helige makt, icke i en skräckingivande makt, utan i kärlekens allmakt. När han lär oss huru vi skola dyrka Gud och tala till honom i vår ensamma kammare och i helgedomarna som våra svaga människohänder tillbedjande resa mot höjden till Herrens ära, så förenar han den Heliges Fadershulthet och höghet, i det han lär oss säga: ”Fader vår, helgat varde ditt namn.”

IV. Idag firar den Svenska Församlingen i Norges huvudstad sin egentliga tillblivelse ur en tändande tanke och ur kyrkföreningens oförtrutna strävan att helga Guds namn höjer sig ur Norges urfjäll denna helgedom, omgiven och värmd av salar och boningar till att kring tornets och kyrkorummets

medelpunkt utgöra församlingens hjärteliv och arbete, ett hem, uttänkt och uppfört av kärlek och offervillighet, av snille och kraft.

Många onämnda hava helgat böner och planer, möda och gåvor åt Guds ära och hans menighets uppbyggnad. Med tack och saknad minnas vi de hädangångna. Hur ung kyrkan än månede vara, så sitta med Eder i bänkarna osynliga tillbedjare. Jag tänker på dem, som hindrats komma, de äro i hjärtat med oss. Jag tänker i synnerhet på dem som verkade för verket och fröjdades däröver, innan de flyttades till en högre helgedom.

V. Ty bland de hemförlovade nämner jag namnet på en enda. Hon har givit Margareta kyrkan sitt namn. Helgon är den, som i sitt väsen, i kärlekens gärning, i gåvornas helgande åt Gud och bröderna, i bönens och gudskyndans innerlighet och glöd visar att Gud lever, och som således hjälper andra att tro på den Heliges majestät. Helig är den som hör Gud till och sålunda i sin erfarenhet och i sitt leverne uppenbarar något av Guds makt.

VI. Helig är vänskapen mellan två brödrafolk. Brodersinnet har med storslagen frikostighet åt Margareta kyrkan helgat en tomt – Hammersborgs kulle – mellan huvudstadens sorlande arbetsid och Krist kyrkogårdens stillhet. Helgedomen beseglar fränders grannsämja och är ägnad att öka inbördes kännedom och ömsesidigt andligt utbyte i Guds Kyrka och församling på halvön, som anvisades till vårt gemensamma geografiska hem.

Vår högtid förhöjes av att detta Oslo biskopsdömes biskop med oss invigande kyrkan, skall över henne läsa välsignelsebönen Fader Vår och Oslo domprost, Trefoldighet Meninghetens kyrkoherde och andra norska präster deltaga i helgandet av helgedomen.

VII. Den kristna kyrkokonsten skapade något nytt i religionens och kultbyggnaders historia, då den sökte åstadkomma ett rum, som genom själva sin utformning samlar sinnet och lyfter det till andakt i känslan av den Heliges närvaro.

Både högtiden och hultheten hos Gud och hos den han sänt, har konstnärens ingivelse, hans säkra sinne för den evangeliska trons väsen och hans rika erfarenhet av den samfälliga gudskyndans krav här frammanat i det intryck av helighet som vi mottaga av detta resliga, himmelsljusa rum med dess glädjefyllda

allvar. Gud har helgat snillet hos byggare och utsmyckare för detta värv. Den Helige och Eviges uppenbarare i tiden, blicka ned på oss från tak och kor – och (vi blir) uppfyllda av dessa syner. Gud har av ålder talat genom sina heliga profeters mun, intill dess han sände vederkvickelsens tider genom den Messias som han har utsett åt världen, nämligen Jesus. Och liksom altarbilden visar oss gamla och unga myllrande uppför Salighetens berg för att lyssna till Mästaren, så må helgedomen ofta smyckas av sin skönaste prydnad, som den har idag, jag menar en fulltalig menighet, som andaktsfullt tillbeder den Helige.

VIII. Herren välsigne dem, som bedit och arbetat, skänkt och ritat, tänkt och skrivit, murat och snickrat. Herren välsigne händer, grova och fina, som brukat mejsel och pensel och silkessömmande nål. Du broder, som är betrodd med det andliga bygget i denna församling, har mer än någon annan burit även kyrkobygget på ditt hjärta. Idag måste det te sig för dig, ja, för oss alla, såsom en bönhörelse. Men är icke bönhörelsen själv en bön? Byggnaderna, som, skumt vardagsfärgade, maka sig intill kyrkan, liksom sökande skydd, helgedomens helgdagsklädda kropp och dess smäckra huvud, samla högt på höjden de medverkandes verk i en tillägnad och upplyfta till den Heliges tron menighetens bön: ”Helgat varde Ditt namn.”

IX. När malmtungorna i tornet blanda sin klang med Trefoldighetskirkens kallande röster och Oslos alla kyrkoklockor, så lyssna, hör – då sjunga de budet: Tänk på vilodagen, så att du helgar den! Glöm icke den Helige för allt det allehanda, som upptager ditt sinne!

Tornets utropstecken ropar i kapp med klockornas glädjeljud. Vaka och bed! Helga ditt liv! Var trogen! Livet är kort. Lev det inför den Helige! Ty för Gud äro alla, även de hädangångna, levande. Hans Ena, Heliga, Katolska och Apostoliska kyrka famnar himlarna och jorden.

X. Kyrkorummet självt har fått sin stämma för att rikare än ord förmå, återgiva tonen från himlen och dymedelst (= därmed) helga de hjärtan, som här fira gudstjänst. Förbarmande är den Helige i sin stränghet. ”Fader! Du, vars hjärta gömmer Helighet, som allting dömer, Kärlek, som förlåter allt, Som vill död, För att föda Oss på nytt till ny gestalt!”

Vi äro intet inför hans majestät. Höga majestät, vi alla för dina fötter nederfalla.

XI. Må Guds namn alltid helgas och äras av dem, som här tala och sjunga, läsa och lyssna, så att sanningen, evangeliets rena, osminkade sanning, kommer till sin rätt.

XII. Ty för att helga Guds namn räcker icke en stund av helgd och andakt i templet. Huvudsaken är att vi helga våra hjärtan och våra liv. (Rom.XII,1-2:) ”Så förmanar jag nu eder, mina bröder, vid Guds barmhärtighet att frambära edra kroppar till ett levande, heligt och Gudi välbehagligt offer – eder andliga tempeltjänst. Och skicken eder icke efter denna tidsålders väsende, utan förvandlen eder genom edert sinnes förnyelse.”

Att hålla Gud helig är att lyda hans bud. Glöm gärna allt annat från denna vigningsstund. Glöm bara inte, att livets mening och mål är att helga Guds namn. Gud hjälpe oss alla, Gud helge den församling, som här andligen uppbygges, att idag och alla dagar leva till Guds heliga namns ära.

Taggar

1920-tal, 1925, Man, Predikan

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/nathan-sodersblom-tal-vid-invigningen-av-svenska-margareta kyrkan>